

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministerijai
Vilniaus g. 33, 01506 Vilnius

VALSTYBINIO AUDITO IŠVADA

2013 m. liepos 15 d. Nr. 9-30
Vilnius

Mes atlikome Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2012 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams per 2012 metus auditą.

Vadovybės atsakomybė

Sveikatos apsaugos ministerijos vadovas arba jo įgaliotas administracijos vadovas yra atsakingas už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą, bei Sveikatos apsaugos ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams bei efektyvią vidaus kontrolę.

Auditoriaus atsakomybė

Mūsų pareiga, remiantis atliktu auditu, pareikšti nuomonę dėl Sveikatos apsaugos ministerijos konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių bei dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams Sveikatos apsaugos ministerijoje ir jai pavaldžiose įstaigose.

Auditą atlikome pagal Valstybinio audito reikalavimus, Tarptautinius audito standartus ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, kuriuose nurodyta auditą planuoti ir atlikti taip, kad būtų gautas pakankamas užtikrinimas dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo

ataskaitų rinkinių tinkamo ir teisingo pateikimo bei dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams. Audito metu surinkome įrodymus, kuriais pagrindėme Sveikatos apsaugos ministerijos apskaitos sistemos, konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių parengimo ir pateikimo bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams vertinimus. Manome, kad surinkti audito įrodymai suteikia pakankamą pagrindą auditoriaus nuomonei pareikšti.

Sąlyginės nuomonės dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio pagrindas

Ministerijos kontroliuojamos biudžetinės įstaigos – devyni visuomenės sveikatos centrai, nesilaikydami 10-ojo VSAFAS reikalavimų, apskaitoje neregistravo ir finansinėse ataskaitose nenurodė 682,8 tūkst. Lt valstybės rinkliavų įmokų pajamų ir su jomis susijusių gautinų sumų. Vilniaus visuomenės sveikatos centras užregistravo apskaitoje, tačiau finansinėse ataskaitose nenurodė 221,9 tūkst. Lt valstybės rinkliavų įmokų pajamų ir su jomis susijusių gautinų sumų. Todėl konsoliduotoje Veiklos rezultatų ataskaitoje pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis pagrindinės veiklos kitos pajamos ir pervestinos pagrindinės veiklos kitos pajamos nurodytos 904,7 tūkst. Lt mažesnės (ataskaitos 1.1.1 skirsnis, 8–9 psl.).

Ministerija, nesilaikydama 19-ojo VSAFAS, finansinės nuomos kriterijų atitinkančią programinės įrangos licencijų nuomą neteisingai apskaitė kaip veiklos nuomą, todėl konsoliduotoje Finansinės būklės ataskaitoje nematerialiojo turto vertė 354,9 tūkst. Lt mažesnė, išankstiniai apmokėjimai nurodyti 118,3 tūkst. Lt didesni, įsipareigojimai – 236,6 tūkst. Lt mažesni (ataskaitos 1.1.2 skirsnis, 9 psl.).

Negalėjome patvirtinti, kad konsoliduotoje finansinės būklės ataskaitoje pagal 2012-12-31 duomenis nurodytas 232,4 tūkst. Lt (iš 1 365 385,6 tūkst. Lt) ilgalaikio materialiojo turto likutis yra teisingas, nes ministerija nenurašė Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės viešosios įstaigos Kauno klinikų likviduotos ir iš Nekilnojamojo turto registro išregistruotos poilsiavietės Veisiejų apylinkėje, kurios vertė 232,4 tūkst. Lt, o Kauno klinikos finansinės būklės ataskaitoje neparodė patikėjimo teise savo vardu įregistruotos poilsiavietės Latežerio kaime (ataskaitos 2.7 poskyris, 34–37 psl.).

Ministerijos biologinio turto, pagal panaudos sutartis perduoto viešosioms įstaigoms, inventorizacija VšĮ Vilniaus psichiatrijos ligoninėje, VšĮ Kauno klinikose ir VšĮ Palangos reabilitacijos ligoninėje atlikta formaliai, faktiškai neskaičiuojant esamo turto, nesilaikant Vyriausybės patvirtintų Inventorizacijos taisyklių, todėl negalėjome įsitikinti, kad ministerijos apskaitoje esantis 615,8 tūkst. Lt vertės biologinis turtas faktiškai egzistuoja. Dėl to, kad ministerija nevertino biologinio turto tikrosios vertės ar neskaičiavo įsigijimo verte užregistruoto biologinio

turto nuvertėjimo nuostolių, negalime patvirtinti, kad konsoliduotoje Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis biologinio turto balansinė vertė – 817,2 tūkst. Lt – yra teisinga (ataskaitos 1.1.3 skirsnis, 10–14 psl.).

Ministerijos kontroliuojamų viešųjų įstaigų – Vilniaus psichiatrijos, Jūrininkų ir Palangos reabilitacijos ligoninių sudarytos inventorizacijos komisijos, atliktamos pagal panaudos sutartis iš ministerijos gauto valstybei nuosavybės teise priklausančio ilgalaikio nekilnojamojo turto inventorizacijas, nenustatė turto nuvertėjimo požymių, o ministerija, neįvertinusi ligoninių veikloje nenaudojamo turto, kurio likutinė vertė 113,4 tūkst. Lt, nuvertėjimo požymių, skaičiavo šio turto nusidėvėjimą. Todėl ministerijos konsoliduotoje Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2012-12-31 duomenis ilgalaikio turto (pastatų) likutis nurodytas 113,4 tūkst. Lt didesnis, Veiklos rezultatų ataskaitoje – nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos 116,4 tūkst. Lt mažesnės, o nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos – 3,0 tūkst. Lt didesnės (ataskaitos 1.1.4 skirsnis, 14–15 psl.).

Ministerija, nesilaikydama 12-ojo VSAFAS reikalavimų, po pirminio pripažinimo nevertino kultūros vertybių tikrosios vertės ir finansinėse ataskaitose nurodė jų vertę, neatitinkančią draudžiamosios vertės ar Registrų centro skelbiamos rinkos vertės, todėl negalime patvirtinti, kad konsoliduotoje Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis nurodyta nekilnojamųjų kultūros vertybių vertė – 13 380,1 tūkst. Lt – yra teisinga (ataskaitos 1.1.5 skirsnis, 15–17 psl.).

Ministerija neįtraukė į apskaitą ir finansinėse ataskaitose nenurodė 2010 m. iš Kauno apskrities viršininko administracijos perimto 158,9 tūkst. Lt debetinio įsiskolinimo. Be to, ministerija ir jai pavaldus Vilniaus visuomenės sveikatos centras nevertino finansinio turto (186,1 tūkst. Lt) nuvertėjimo požymių. Todėl konsoliduotoje Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis sumažintas išankstinių apmokėjimų likutis ir padidintas trumpalaikių gautinų sumų likutis, o Veiklos rezultatų ataskaitoje sumažintos nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos (ataskaitos 1.1.6 skirsnis, 17–19 psl.).

Ministerijos kontroliuojama viešoji įstaiga Respublikinė Vilniaus universitetinė ligoninė bankrutavus bankui „Snoras“ neįvertino jo sąskaitoje likusių pinigų nuvertėjimo nuostolių. Todėl konsoliduotoje Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis pinigų (C.V eil.) ir ankstesnių metų perviršio (F.IV.2 eil.) likučiai 414,5 tūkst. Lt padidinti (ataskaitos 1.1.6 skirsnis, 17–19 psl.).

Ministerija, nesilaikydama Buhalterinės apskaitos įstatymo ir VSAFAS reikalavimų, užregistravo 3 929 tūkst. Lt perduotas finansavimo sumas neturėdama išlaidas pagrindžiančių dokumentų (ataskaitos 1.1.7 skirsnis, 19 psl.; 2.3 poskyris, 23–24 psl.).

Sąlyginė nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio

Mūsų nuomone, išskyrus poveikį, kurį turi sąlyginės nuomonės pagrindą sudarantys dalykai, Sveikatos apsaugos ministerijos 2012 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys parodo tikrą ir teisingą Sveikatos apsaugos ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų 2012 m. gruodžio 31 d. finansinę būklę, 2012 metų veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus.

Besąlyginė nuomonė dėl konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio

Mūsų nuomone, Sveikatos apsaugos ministerijos 2012 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą.

Sąlyginės nuomonės dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pagrindas

Teismui pripažinus neteisėtu ministerijos Vidaus audito skyriaus vedėjo atleidimą iš einamų pareigų, 95,0 tūkst. Lt biudžeto asignavimų iš Sveikatos sistemos valdymo programos panaudota nedirbusio darbuotojo darbo užmokesčiui už priverstinės pravaikštos laiką sumokėti. Ši suma vertinama kaip valstybės biudžetui padaryta žala (ataskaitos 2.1 poskyris, 20–21 psl.).

Ministerija ir jai pavaldi įstaiga nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo, nes nepatvirtino sąmatų kitiems subjektams – regioniniams biomedicininį tyrimų etikos komitetams, jiems skirtų lėšų (110 tūkst. Lt) nepaskirstė pagal atskirus ekonominės klasifikacijos straipsnius ir panaudotų 86,5 tūkst. Lt neatskleidė pagal jų ekonominę paskirtį (ataskaitos 2.2 poskyris, 21–23 psl.).

Ministerija, skyrusi lėšų savivaldybėms, neužtikrino, kad jos būtų naudojamos racionaliai, laikantis teisės aktų, pagal paskirtį nurodytoms sveikatinimo veikloms vykdyti – Vilniaus m. savivaldybės visuomenės sveikatos biuras 20 tūkst. Lt sveikatinimo veikloms vykdyti skirtų biudžeto lėšų panaudojo ne pagal paskirtį, be to, pagal sutartines nuostatas negrąžino iki gruodžio 1 d. nepanaudotų 168,2 tūkst. Lt, o šias lėšas sumokėjo avansu už neatliktas paslaugas (ataskaitos 2.3 poskyris, 23–24 psl.);

Ministerija, tęsdama vaikų reabilitacijos ligoninės „Lopšelis“ finansavimą pagal sutartį, sudarytą 2010 metais pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytą skaidrumo principą, 2012 m. pasirašė papildomą susitarimą, pagal kurį panaudojo 2 000 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų (ataskaitos 2.4 poskyris, 24–25 psl.).

Ministerija dalį Vyriausybės nutarimu rezervo materialinių išteklių saugojimui numatytų lėšų (1 219,8 tūkst. Lt) skyrė, o Ekstremalių sveikatai situacijų centras panaudojo ne su rezervo saugojimu susijusioms išlaidoms dengti. Be to, centras rezervo išlaikymui skirtų lėšų neapskaitė atskirai nuo kitoms priemonėms vykdyti skirtų biudžeto lėšų (ataskaitos 2.5 poskyris, 25–26 psl.).

Ministerijai pavaldus Ekstremalių sveikatai situacijų centras nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo nuostatų, nes pajamas, gautas už parduotus valstybės rezervo materialinius išteklius (198,1 tūkst. Lt) naudojo pažeisdamas finansinę drausmę, prieš tai nepervedęs jų į asignavimų valdytojo sąskaitą (ataskaitos 2.5 poskyris, 26–27 psl.).

Ministerija sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms neteisėtai grąžino už ministerijos patikėjimo teise valdomo nekilnojamojo turto nuomą jų gautus ir ministerijai pervestus 92,3 tūkst. Lt (ataskaitos 2.6.1 skirsnis, 27–29 psl.).

Ministerija nepakankamai kontroliavo, kad sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms pagal panaudos sutartis perduotas turtas būtų apdraustas teisės aktų nustatyta tvarka (ataskaitos 2.6.2 skirsnis, 29–30 psl.).

Ministerija neužtikrino, kad valstybės turtas (80 kv. m patalpos Kaune, Hipodromo g. 13) būtų valdomas, naudojamas ir disponuojama juo laikantis Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme nustatyto efektyvumo principo (ataskaitos 2.6.3 skirsnis, 30–32 psl.).

Ministerijos patikėjimo teise valdomu ir valstybei priklausančiu turtu (82,83 kv. m buitiniemis patalpomis Palangoje ir 195,94 kv. m katiline Švėkšnoje), pažeidžiant Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą, neatlygintinai naudojasi privatūs asmenys (ataskaitos 2.6.4 skirsnis, 32–33 psl.).

Ministerija neatsižvelgė į Valstybės kontrolės nurodytus teisės aktų pažeidimus, išnuomojant 60 kv. m ploto ministerijos patikėjimo teise valdomas patalpas Vilniuje, A. Jakšto g. 2, ir leido atnaujinti VŠĮ Centro poliklinikos ir uždarnosios akcinės bendrovės nuomos sutartį, kuri buvo sudaryta pažeidžiant teisės aktų reikalavimus (ataskaitos 2.6.5 skirsnis, 33–34 psl.).

Ministerija, Nekilnojamojo turto registre neįregistravusi valstybės turto (poilsio namų Nidoje ir poilsia vietės Veisiejų apylinkėje) patikėjimo teise, jį perdavė pagal panaudos sutartis ir nurodė ilgalaikio turto sąskaitoje neturėdama tam teisinio pagrindo (ataskaitos 2.7 poskyris, 34–35 psl.).

Praplėtus Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo normas ir patvirtinus išimtis dėl viešųjų įstaigų vadovų darbo užmokesčio kintamosios dalies nustatymo esant neigiamiems veiklos rezultatams arba neturint praėjusių metų veiklos rezultatų, nesilaikyta Viešojo administravimo įstatyme apibrėžto įstatymo viršenybės principo (ataskaitos 2.8.1 skirsnis, 37–39 psl.).

Nesilaikant Viešojo administravimo įstatymo ir Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo dviem sveikatos priežiūros įstaigų vadovams nustatytas kintamosios dalies dydis, kuriam panaudota 58,8 tūkst. Lt, esant neigiamiems šių įstaigų veiklos rezultatams. Be to, sveikatos priežiūros įstaigų vadovams už laikotarpį nuo 2012-01-02 iki 2012-04-30 nustatyta kintamoji dalis, nors 2011 metų

rezultatai dar nebuvo žinomi (ataskaitos 2.8.1 skirsnis, 37–39 psl.).

Ministerija ir kontroliuojamos biudžetinės įstaigos (Valstybinė teismo psichiatrijos tarnyba, Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras) nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo, nes programoms vykdyti pirmiau naudojo biudžeto asignavimus, o ne pajamų įmokas (ataskaitos 2.9 poskyris, 41–42 psl.).

Ministerijai pavaldaus Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro teikiamų paslaugų kainos nustatytos nesilaikant teisės aktų reikalavimų, nes centro direktorius, tvirtindamas mokamų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kainas, viršijo savo kompetenciją (ataskaitos 2.11 poskyris, 43–44 psl.).

Ministerija ir Valstybinė teismo psichiatrijos tarnyba 11,4 tūkst. Lt biudžeto asignavimų panaudojo ateinančių metų išlaidoms dengti ir negrąžino šių lėšų į biudžetą (ataskaitos 2.12 poskyris, 44-45 psl.).

Sąlyginė nuomonė dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams

Mūsų nuomone, išskyrus poveikį, kurį turi sąlyginės nuomonės pagrindą sudarantys dalykai, Sveikatos apsaugos ministerija ir jai pavaldžios įstaigos visais reikšmingais atžvilgiais 2012 metais valstybės lėšas ir turtą valdė, naudojo, disponavo jais teisėtai ir naudojo įstatymų nustatytiems tikslams.

Valstybinio audito išvadą pateikiame kartu su valstybinio audito ataskaita ir pridedame audituotų Sveikatos apsaugos ministerijos konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių kopijas.

1-ojo audito departamento direktorius

Laimonas Čiakas

1-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Aina Aleškevičienė